

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

---

IZVEŠTAJ SA PREPORUKAMA

Ž. br. 342/2018
Lule Pashku

u vezi sa kršenjem prava na bezbednu i zdravu životnu sredinu

Upućen: G. Blerim Kuqi, ministar
Ministarstvo ekonomije i životne sredine

G. Shpend Ahmeti, Predsednik
Opština Priština

Priština, dana 12 juna 2020. godine

Cilj izveštaja

1. Cilj ovog Izveštaja sa preporukama je da se skrene pažnja Opštini Prištine i Ministarstvu za ekonomije i životnu sredinu (MEŽS) na potrebu preduzimanja konkretnih radnji kako bi se sanirao izvor zagađenja, i kako bi se stanovnicima stambenog kompleksa Relax-3, Ob-1, u naselju Mati, u Prištini, obezbedilo čisto, sigurno i zdravo okruženje.
2. Izveštaj se zasniva na pojedinačnoj žalbi gđe. Lule Pashku (u daljem tekstu *žalilje*) i oslanja se na činjenice i dokaze podnosioca žalbe, kao i na spise predmeta koje ima na raspolaganju Institucija Ombudsmana (IO), u vezi sa zagađenjem vazduha izazvanim dimnjakom kolektivne zgrade koja se nalazi u blizini imovine podnosioca žalbe, u naselju Mati 1, u Prištini.

Pravna osnova

3. Prema članu 135, stav 3, Ustava: *„Ombudsman ima pravo da vrši preporuke i predlaže mere, onda kada primeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa“*.
4. Takođe, shodno Zakonu br. 05/L-019 o Ombudsmanu, Ombudsman ima nadležnosti:
  - *da istražuje primljene žalbe od svakog fizičkog i pravnog lica u vezi tvrdnji o kršenju ljudskih prava predviđenih Ustavom, zakonima i drugim aktima, kao i međunarodnim za ljudska prava, posebno Evropskom Konvencijom o ljudskim pravima, obuhvatajući radnje ili neradnje koje predstavljaju zloupotrebu autoriteta.*” (član 16, stav 1);
  - *“da skrene pažnju na slučajeve kada institucije krše ljudska prava i da podnese preporuke da se prekine sa takvim slučajevima, a kada je to neophodno da izrazi svoje mišljenje o stavovima i reagovanju odgovarajućih autoriteta u vezi takvih slučajeva;* (član 18, stav 1, tačka 1.2.)
  - *“da obelodani ljudska prava i napore za borbu protiv svih oblika diskriminacije pomoću podizanja svesti, naročito preko informisanja i edukacije, a i preko medija;”* (član 18, stav 1, tačka 1.4.)
  - *“da preporučuje Vladu, Skupštinu i druge nadležne institucije Republike Kosovo o pitanjima koje se odnose na unapređivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i nediskriminacije;”* (član 18, stav 1, tačka 1.5.)
  - *“da objavi obaveštenja, mišljenja, preporuke, predloge i svoje izveštaje;”* (član 18, stav 1, tačka 1.6.)
  - *“Ombudsman može dati svoj savet i preporuke autoritetima Republike Kosovo o programima i njihovim politikama radi obezbeđivanja zaštite i unapređivanja ljudskih prava i sloboda u Republici Kosovo.”* (član 18, stav 3.)

Sažetak činjenica

Činjenice, dokazi i informacije kojima raspolaže Institucija Ombudsmana (IO) mogu se sažeti kao u nastavku:

5. Dana 31. januara, 22 aprila i 17. maja 2018. godine, žalilja koja je stanovnik stambenog kompleksa Relax-3, Ob-1,S.2, br. 21, Ul."Rrahim Beqiri", naselje Mati 1, u Prištini, putem elektronske pošte se obratila MŽSPP-u sa žalbom protiv zagađenja životne sredine koje je prouzrokovano od dimnjaka kolektivnog objekta u blizini, koji je izgrađen od kompanije "Standardi Dafina". Razlog za stalno širenje dima iz dimnjaka objekta je zagrevanje vode u zajedničkom kotlu. Podnositeljka žalbe, do trenutka podnošenja žalbe Instituciji Ombudsmana nije dobila odgovor.
6. Dana 5 juna 2016. godine i 12. septembra 2017. godine, žalilja se putem elektronske pošte obratila i odgovornim direkcijama u Opštini Prištine sa žalbom u vezi sa gore navedenim pitanjem. Žalilja nije dobila odgovor.
7. Dana 12. septembra 2018. godine, Ombudsman se obratio pismom ministru MŽSPP i tražio informacije o razlogu ne odgovaranja na žalbu gđe. Pashku kao i o radnjama koje su preduzete ili onim radnjama koje su planirane da se preduzimaju kako bi se izbegao navedeni problem, koji utiče na životnu sredinu i zdravlje građana.
8. Dana 18. septembra 2018. godine, Ombudsman se obratio pismom predsedniku Opštine Priština, i tražio informacije o razlogu neodgovaranja na žalbu gđe. Pashku kao i o radnjama koje su preduzete ili onim radnjama koje planira da preduzme opština, kako bi se izbegao gore navedeni problem koji utiče na životnu sredinu i zdravlje građana.
9. Dana 5 oktobra 2018. godine, Ombudsman je primio odgovor od ministra MŽSPP kojim je obavešten da Inspektorat Ministarstva nije primio nijednu žalbu putem elektronske pošte, međutim oni su upoznati sa slučajem. Isti su vršili inspekciju objekta i obavestili Inspektorat opštine, i tom prilikom je od Inspektorata opštine zahtevano da se putem Opštinske dozvole za životnu sredinu zahteva od vlasnika da analizira mogućnost izmene sistema grejanja priključenjem na sistem centralnog grejanja ili sistem grejanja električnom energijom. Na odgovoru Ministarstva je navedeno takođe da ovo pitanje spada na nadležnost Opštine Priština na osnovu odredbi, Opštinske dozvole za životnu sredinu i građevinske dozvole.
10. Dana 8 februara 2019. godine, Ombudsman se obratio pismom podsećanja predsedniku Opštine Priština, obzirom da na prvo pismo koje je upućeno dana 18. septembra 2018. godine, nije primio odgovor.
11. Dana 25 februara 2019. godine, Ombudsman je primio dogovor od predsednika Opštine Priština, kojom je obavešten da Direkcija za inspeksijske poslove u sistemu koji koristi da registruje slučajeve nije primila žalbu u ime gđe. Lule Pashku, međutim ova direkcija u kontinuitetu se nalazi u inspektiranju na terenu i neprestano proverava razne nepravilnosti. Takođe u odgovoru Opštine Priština se navodi da postoji konfuzija, i u delu zakonske nadležnosti između Ministarstva i Opština, jer je Ministarstvo donelo podzakonske akte kojima se objašnjavaju način inspekcije, monitoringa i ovlašćenja, koja se primenjuju za opštinske inspektore, i o kaznenim merama za takve slučajeve.
12. Dana 1 marta 2019. godine, žalilja je obavestila Instituciju Ombudsmana da se zagađenje životne sredine iz dimnjaka zgrade još uvek nastavlja. Prema njenim rečima, ugradnjom kotlova u zgradu za grejanje vode smanjuje zagađenje za polovinu, posebno u letnjoj sezoni.

13. Dana 17 juna 2019. godine, žalilja je ponovila njenu žalbu u IO-u, obavješavajući da nadležni organi još nisu preduzeli bilo kakve konkretne mere u vezi sa slučajem.

Pravni instrumenti primenjivi u Republici Kosovo

14. Uzimajući u obzir problematiku u ovom Izveštaju sa preporukama, ograničavanje prava na sigurno i zdravo okruženje, Ombudsman podseća da je zaštita životne sredine uključena u članu 7, Poglavlje I, osnovnih odredbi Ustava zemlje: “*Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, ...*”.
15. Štaviše, Poglavlje II Ustava, “*Prava i Osnovne Slobode*”, među ljudskim pravima, član 52 Ustava [*Odgovornost za životnu sredinu*], predvideo je odgovornost svih da štite životnu sredinu: “*1. Priroda i biodiverzitet, životna sredina i nacionalno nasleđe su obaveza svakog lica [...]*”.
16. Ustav u članu 36, stav. 1, [*Prvo na privatnost*], jasno navodi da “*1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, nepovredivost stana...*”
17. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP), koja je prema Ustavu Republike Kosovo pravni dokument direktno primenjiv u Republici Kosovo i ima premoć u slučaju sukoba, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija.¹ EKLJP u članu 13 propisuje pravo na delotvorni pravni lek: “*Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.*”
18. Uzimajući u obzir obavezu koja proističe iz člana 53. Ustava Republike Kosovo [Tumačenje odredbi ljudskih prava], prema kojem „*Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.*” Ombudsman nalazi da EKLJP iako izričito ne garantuje pravo na zdravo i mirno okruženje, indirektno pruža određeni stepen zaštite što se tiče pitanja zaštite životne sredine, putem sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) .
19. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života propisuje se u članu 8 EKLJP “*Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i ...*”.
20. Zakon br. 03/I-040 o lokalnoj samoupravi, u članu 17, “*Izvorna nadležnost*” stav e) utvrdio je da opštine imaju pune i ekskluzivne nadležnosti u pogledu zaštite životne sredine na lokalnom nivou. Član 4, stav 2, zakona precizno navodi obavezu opštinskih organa da građanima garantuju poštovanje ljudskih prava. “*Svi opštinski organi dužni su da građanima opštine obezbede sva prava i slobode bez ikakve razlike u pogledu rase, nacionalne pripadnosti, boje kože, pola, jezika, verskog opredeljenja, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, imovinskog statusa ili statusa na osnovu rođenja, i da svima omoguće jednak i pravedan pristup opštinskim uslugama na svim nivoima.*”
21. Šta više, član 4.4. Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi ne ostavlja prostor za izbegavanje ovlašćenja opštinskih organa da sprovode zakone u vršenju svojih

---

¹ Ustav Republike Kosovo, član 22

teritorijalnih ovlašćenja, “*Svi opštinski vlasti odgovorne su građanima opštine u obliku koji je zakonom predviđen.*”

22. Zakon Br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine, član 5 stav 3.3 predviđa da opštine kao odgovorni organi za administraciju zaštite životne sredine, “*sprovode i vrše inspekciju sprovođenja zakona koji se odnose na zaštitu životne sredine i održivog razvoja u okviru njihovih teritorija.*”
23. Zakon br. 03/L-160 o zaštiti vazduha od zagađenja (u nastavku: Zakon o zaštiti vazduha od zagađenja) čiji je cilj da reguliše i garantuje pravo građana da žive u životnoj sredini sa čistim vazduhom, štiteći zdravlje ljudi, floru, faunu, prirodne i kulturne vrednosti životne sredine” u članu 8 propisuje opšte obaveze izvora zagađenja: “1. *Svako pravno ili fizičko lice, treba da čuva kvalitet vazduha, da zaštiti vazduh od zagađenja prouzrokovane delatnostima koje se odvijaju na teritoriji Republike Kosovo...*”.
24. Zakon br. 04/L-174 o prostornom planiranju, u članu 4, stav 1.5 i 1.6, predviđa da se prostorno planiranje treba zasnivati na promociji jednakih mogućnosti za ekonomski, socijalni i ekološki razvoj, visok kvalitet života i sisteme održivog razvoja naselja.
25. Štaviše, član 4, stav. 1.1, Zakona br. 04/L-110 o izgradnji: “*Izdavanje dozvola i nadzorna načela*” predvideo je da jedan od principa sa kojima treba da bude u saglasnosti sa izdavanje građevinske dozvole je „*zaštita zdravlja i bezbednosti*”.
26. Ombudsman nalazi da Zakon br. 04/L-110 o izgradnji, u članu 19 stav 2, eliminisao je svaku sumnju o nadležnosti između lokalnog i centralnog nivoa, određujući da su opštine odgovorne za izdavanje građevinskih dozvola za kategoriju izgradnje I i II. Imajući u vidu problem sa dimnjakom, Ombudsman dalje primećuje da član 21, stav 5.15, predviđa da uslovi gradnje treba da sadrže elemente ograničavanja zagađenja i buke u skladu sa važećim zakonodavstvom.

Pravna analiza

27. Iako je Ustav Kosova u članu 52, stav 1, odredio zaštitu životne sredine kao odgovornost svih: “*Priroda i biodiverzitet, životna sredina i nacionalno nasleđe su obaveza svakog lica*”, uprkos kontinuiranog uticaja dima koji izlazi iz dimnjaka kolektivne zgrade i uticaja na pravo na životnu sredinu i pravo na privatnost žililje i ostalih stanovnika susedne zgrade, Ombudsman, iz analize slučaja primećuje nedostatak angažovanja nadležnih organa, posebno opštine Priština da efektivno reši ovo pitanje.
28. Primećujući nesigurnost opštine u pogledu zakonske nadležnosti, Ombudsman skreće pažnju na član 4. 4, Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi, koji ne ostavlja prostor opštini/ama da izbegnu sprovođenje zakona u vršenju svojih teritorijalnih nadležnosti, „*Sve opštinske vlasti odgovaraju građanima opštine u obliku koji je zakonom predviđen.*“
29. U nastavku, Ombudsman primećujući neuspeh opštine da kontroliše uticaj zgrade u pravima građana susedne zgrade, nalazi da član 17 Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi, u okviru samih nadležnosti opština, jasno specifikuje dužnost opštine da poštuje građevinske standarde, zaštitu životne sredine i, pre svega, zaštitu i unapređenje ljudskih prava. „*Opština ima potpunu i isključivu nadležnost u pogledu brige o lokalnim interesima, poštujući pri tom standarde predviđene važećim zakonodavstvom iz sledećih oblasti: [...] d) realizacija i primena uredbi u pogledu izgradnje i kontrola građevinskih*

standarda; e) zaštita životne sredine na lokalnom nivou; i i) promocija i zaštita ljudskog prava;”

30. Naglašavajući pažnju na uticaj prostornog planiranja i izgradnje na ljudska prava, ovaj izveštaj podseća na član 19, Zakona br. 04/z-110 o izgradnji, koji navodi tačno da su opštine nadležne da izdaju dozvolu za izgradnju za kategorije I i II izgradnje. Takođe prema Administrativnom Uputstvu (AU) MŽSPP br. 04/2017, o kategorizaciji građevinskih radova, čija je svrha kategorizacija izgradnje, tako da se razjasne nadležnosti organa za izdavanje dozvola, stambene zgrade sa mnogo jedinica (specifikovano u Aneksu 2 ovog AU), gde se uključuju i gradnje II kategorije, propisane u članu 5, za koje nadležni organ za izdavanje dozvole za izgradnju je opština.
31. Ombudsman nalazi da član 26, Zakona br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine, među merama i uslovima za zaštitu životne sredine propisuje da Ministarstvo odnosno opštine tokom planiranja i izgradnje prostora, prostornim planovima i ostalim planovima podržavaju obavezu da se „poštuje kapacitet zagađenja životne sredine;” i “propisuje mere zaštite životne sredine.²”
32. Zakona br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine predviđa procenu uticaja na životnu sredinu kao kriterijum za izdavanje dozvola za korišćenje životne sredine, Član 32 [Opštinska dozvola za korišćenje životne sredine], “Zahtev za opštinsku dozvolu za sredinu vrši se u toku postupka za pribavljanje građevinske dozvole. Prijava sadrži kratki izveštaj o za uticaju aktivnosti ili projekata na sredinu u skladu sa metodologijom procene uticaja na sredinu. 3. Opštinsku dozvolu za sredinu izdaje opština.”
33. Organ koji je odgovoran za monitoring, razvoj i implementaciju dokumentacije o zaštiti životne sredine, obuhvatajući i održavanje kvaliteta vazduha, u opštini Prištine je Sektor za zaštitu životne sredine, unutar Direkcije za Urbanizam, Izgradnju i Zaštitu Životne Sredine u Opštini Priština. Prema dokumentu Opštine Priština, „Potrebna dokumenta za opštinsku dozvolu za životnu sredinu“ iz 2014. godine, u delu 3.1 gde se opisuju “Identifikacija i opis uticaja na životnu sredinu pre, tokom i nakon faze izgradnje“, uključujući i „Zagađenje vazduha“.
34. Ombudsman primećujući nedostatak interesovanja da se razjasne nadležnosti putem činjenične argumentacije i stalni neuspeh nadležnih organa, opštine Prištine, a takođe i ministarstva za obavezno postupanje za saradnju u pogledu rešavanja pitanja gde. Pashku i sličnih pitanja životne sredine, podseća nas na načelo predviđeno u članu 6 Zakona o zaštiti životne sredine koji obavezuje nadležne institucije da sarađuju i koordinišu aktivnosti u preduzimanju mera za zaštitu životne sredine: „2. Načelo integralnosti zaštite životne sredine.”
- “Javni autoriteti će sarađivati i koordinirati poslove između sebe, da bi razvili i usklađivali svaku meru, standarde ili aktivnosti kojima je cilj zaštita životne sredine.”
35. Zakoni, čak nisu ostavili nimalo prostora za prevazilaženje obaveze za saradnju nadležnih organa u rešavanju pitanja koja se odnose na životnu sredinu. Zakon o zaštiti životne u

---

² Zakon br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine, Član 32 [Opštinska dozvola za korišćenje životne sredine] “1. Za sve vrste aktivnosti i projekte, koje nisu obuhvaćeni u članu 29, 30, 31 i 33 ovog zakona, a koja mogu prouzrokovati poremećaj na sredinu, izdaje se opštinska dozvola za korišćenje životne sredine koja je sastavni deo tehničke dokumentacije.”

članu 86 izričito navodi obavezu: „Dužnosti inspektora za saradnju”, “U slučaju kada inspektor u vršenju inspektorskog nadzora utvrđuje da osim povrede odredbe ovog zakona i na osnovu njega donesenih podzakonskih akata, povredjene su i značajne odredbe drugih zakona o zaštiti životne sredine, dužan je da osim preduzetih mera za koje je ovlašćen, da obavesti i druge nadležne organe kako bi zajednički vršili inspektorski nadzor i preduzeli mere predviđjene zakonom.” Takođe ovu obavezu predviđa i član 47 Zakona br. 04/L-175 za inspektorat životne sredine, voda, prirode, prostornog planiranja i izgradnje, koji u stavi 1 ovog člana propisuje “Inspektorski nadzor može se istovremeno vršiti od više inspektorskih organa.”

36. Uprkos gore pomenutoj zakonskoj osnovi, činjenicu da ne postoji interes za koordinisanje aktivnosti i nečinjenja u službenoj funkciji dokumentuje informacija dobijena u odgovoru opštine od 25. februara 2019. godine, „da postoji konfuzija čak i u delu zakonske nadležnosti između Ministarstva i opštine“. Ombudsman procenjuje da takav odgovor pokazuje ne samo nedostatak kapaciteta i nesposobnosti za sprovođenje važećih zakonskih propisa, već i nezainteresovanost opštine da saraduje sa centralnim nivoom u pogledu zaštite prava građana na teritoriji opštine kojom se upravlja. Ne postupanje na radnom zadatku i zanemarivanje slučaja koji je ozbiljno povredio prava gđe. Pashku je došlo do izražaja pogotovo zbog ne postizanja argumenta opštine da obrazloži svoje postupke po tom pitanju, uprkos činjenici da je bila upoznata sa slučajem, kako je navedeno u odgovoru upućenom Instituciji Ombudsmana.
37. Iako Evropska konvencija o ljudskim pravima izričito ne predviđa posebnim odredbama pravo na zdravu životnu sredinu, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) je svojom sudskom praksom razvio koncept uticaja životne sredine na dobrobit ljudi.
38. Ombudsman nalazi da ESLJP procenio da kršenje prava na zdravu životnu sredinu, kao rezultat izloženosti buci, što se smatra kao jedan od uzroka zagađenja okoline, direktno prouzrokuje povredu prava na privatnost i porodični život građana putem uznemiravanja, pravo koje je garantovano članom 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima.³ Sud je čak izjavio da su javne vlasti dužne da preduzmu konkretne mere kako bi osigurale da ljudska prava ne budu ozbiljno povređene pod uticajem štetnih faktora životne sredine.
39. Ombudsman podseća da je država polazeći od Ustava, kao i važećeg zakonodavstva, dovoljno je regulisala oblast koja garantuje pravo na zdravo okruženje i privatnost. Prema ESLJP-u, pozitivne obaveze proizilaze iz obaveze države da usvoji zakonski okvir koji omogućava efikasnu zaštitu ljudskih prava, uključujući zaštitu zdrave životne sredine.⁴
40. U slučaju *Deés v. Hungary*, koji se odnosi na uticaj zagađenja vazduha na život podnosioca žalbe, Sud je utvrdio kršenje člana 8 Konvencije, zaključujući da država nije ispunila svoju pozitivnu obavezu da garantuje pravo na privatnost i uživanje žalilje u kući i ne uspevajući da preduzima dovoljne mere u značajnom vremenskom periodu, takođe izložeći žalilju pred stalnim uznemirenjima.
41. Uzimajući u obzir uticaj zagađenja na pravo na privatnost i sigurno i zdravo okruženje gđe. Pashku, Ombudsman nalazi da je Sud u slučaju *Moreno Gomez v Spanjës*, u kojem

---

³ Evropska konvencija za ljudska prava, član 8 [Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života] definiše: “Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.”

⁴ *Lopez Ostra v Spanjës*

je presudio da država nije izvršila svoju pozitivnu obavezu garantovanja prava podnosioca žalbe na poštovanje svog doma i pravo na privatni život. Sud je čak presudio da se u pojam „kuća“ uključuje i tiho uživanje, zaštićeno od intervencija zagađenja životne sredine, uključujući buku, zračenje, mirise ili druge oblike ometanja i da se sa pravima na privatnost mogu nadovezati direktno i zakoni o urbanističkom planiranju i zaštiti od velikih šteta po životnu sredinu koja utiču na dobrobit osobe.

42. Skrenuvši pažnju na uticaj zagađenja na zdravlje podnosioca žalbe i ostalih stanovnika, Ombudsman nalazi da je ESLJP u predmetu *Guerra and Others v. Italy*, procenio da zagađenje životne sredine može da utiče na dobrobit pojedinaca i da sprečava uživanje u domu, na takav način, što negativno utiče na privatni i porodični život. Sud je izrazio da tužena država nije ispunila svoju pozitivnu obavezu sprečavanja negativnog uticaja zagađenja, kako bi se osiguralo pravo podnosioca žalbe na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, kršenjem člana 8 Konvencije.
43. Ombudsman u vezi sa neprestanim zanemarivanjem nadležnih organa da pronađu način da na efektivan način saniraju direktan uticaj zagađenja na zdravlje ljudi, napominje da prema sudskoj praksi ESLJP-a hronični zdravstveni problemi stanovnika zbog uticaja zagađenja na životnu sredinu mogu negativno da utiču na javno zdravlje uopšte, pogoršavajući kvalitet života pojedinca, mada je često nemoguće utvrditi njegov efekat u svakom pojedinačnom slučaju.⁵

Konstatacije Ombudsmana

44. Ombudsman na osnovu analize slučaja, utvrđuje da Opština Priština, kao nadležno telo ne uspevanjem da preduzima konkretne radnje zasnovane na isključivim nadležnostima utvrđenim u članu 17. stav e i i, Zakona o lokalnoj samoupravi⁶, i zakonima navedenim u izveštaju, nije uspjela da ispuni pozitivne obaveze da gđi. Pashku i ostalima pruži sigurno, zdravo i čisto okruženje, kako je predviđeno članom 52 [*Odgovornost za životnu sredinu*], i da joj garantuje uživanje u kući zagarrantovano članom 36 [*Pravo na privatnost*].
45. Dalje, Ombudsman smatra da je nedostatak saradnje između opštine i ministarstva dovoljan pokazatelj nedostatka interesovanja za pronalaženje mogućnosti za rešavanje pitanja koja bi garantovala poštovanje prava na sigurno i zdravo okruženje, pravo podnosioca žalbe na privatnost, što je u suprotnosti sa članom 52. Ustava Republike Kosova [*Odgovornost za životnu sredinu*], koja predviđa obavezu svakoga da čuva životnu sredinu. "*... životna sredina ... je odgovornost svih.*"
46. Na osnovu gore navedenog, Ombudsman u skladu sa članom 135, stav 3 Ustava Republike Kosovo: "[...] ima pravo da vrši preporuke i predlaže mere, onda kada primeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa.", i u skladu sa članom 18, stav 1.2 Zakona br. 05/L-019, o Ombudsmanu

PREPORUČUJE

Opštini Prištine:

---

⁵ *Dubetska and Others v. Ukraine, paragraph 105*

- 1. Da preduzima konkretne radnje za rešavanje problema, sanirajući izvor zagađenja vazduha.**

Inspektoratu Ministarstva ekonomije i životne sredine

- 2. Da nadgleda Opštinu Prištine u sprovođenju zakonodavstva na snazi do finalnog rešavanja slučaja gđe. Pashku.**

Ministarstvu ekonomije i životne sredine

- 3. Da formira radnu grupu za povećanje saradnje između ministarstva, Opštine Priština i Policije Kosova u slučajevima koji se odnose na zagađenje životne sredine, prostorno planiranje i izgradnju.**

U skladu sa članom 132, stav 3 Ustava Republike Kosovo („Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom“) i člana 28 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu („Autoriteti, kojima je Ombudsman uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, [...] treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja“), ljubazno vas molimo da nas informišete o radnjama koje ćete preduzeti u vezi sa ovim pitanjem.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari

Ombudsman